

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Novembris Et Decembris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10263

Martyriu[m] sancti & gloriosi Martyris Hieronis, & sanctoru[m] eius
sociorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77423)

MARTYRIVM SANCTI ET GLORIOSI

MARTYRIS HIERONIS, ET SANCTORVM EIVS

sociorum, qui Melitina decertarunt, Authore Simeone Metaphraze. Habetur in tomis Aloysij

Lipomani.

RAE CLARO Hieroni patria quidem erat, secunda Cappadocum prouincia: vrbs autem, Tyana: mater Stratonice, pia foemina & timens Dominum. Cum autem Diocletianus & Maximianus Romanoru administrarent Imperium, viri in cultu demonum superstiosissimi, & in simulacra zelū habentes maximum: esset verò eis nūcium, quod omnis Armeniorum regio & Cappadocum, facit præter improbū eorum decretum, & resistit eorum iussis: postquam satis longo tempore cōsultarunt, electis duobus viris, qui & ingenio plurimum valebant, & lingua erant diserta & volubili, & artificij multum habebant & astutia, eos mittunt ad vtranque gentem. Quorum alterum quidem iusserunt præesse Armeniæ: is erat Agricolaus: alterum autem procurare regionem Cappadocum, ei erat nomen Lysias. Quibus quidem non solum fuerat imperatum, vt eos, qui non parebant edicto Imperatoris, & nolebant adorare simulacra, punirent: sed etiam in numeros militum adscriberent eos, qui erant idonei.

Nouēbris 7. Cap. 1. Patria & mater S. Hieronis.

Cum venisset ergo Lysias in Cappadociam, & eos quæreret, qui erant robore insignes, indicatur Hieron, vir manu fortis, animo generosus, præstantissimus omnium, qui erant suo tempore: & statim mittit eum ducturus milites. Cum autem venissent ad eius aedes, & quem quærebant, non inuenissent, (colebar enim suum prædiolum) rescisissent verò, vbinam esset, illuc veniunt. Ille autem cum vidisset frequentem multitudinem in eum inuadere, & alioqui suspectum habuisset, quod fiebat, & nollet vir ille pius militare cū impijs & sceleratis hominibus, ita vt erat in rustico habitu, eiecit manubrio securis, quam manu tenebat, eo vltus est eos qui inuadebant: & vehemēti in eos facto impetu, non cessauit percutere, donèc omnes eos fudisset, fugam valde laudantes, vt quæ eis demum posset dare salutem. Deindè secundò inuadunt, simul quidem & quam amiserant victoriam recuperaturi, & rem probro ducentes, si cum sint tam multi, renuncientur fuisse ab vno superati: quinetiam ipsum quoque timentes Præsidem, si is manus eorum omninò effugisset: & multis alijs vocatis ad ferendum auxilium, sanctum simul inuadunt. Is autem antequam illi venissent, propè sitam speluncam cum decem & octo viris, qui cum eo erant, subiens, statim, vt vulgò dicitur, erat aquila in nubibus, eos, qui ipsum inuadebant, re infecta relinquens. Statim itaque isti cum antrum circūdedissent, satis multos quidem statuunt ad ostium, nè aufugeret: alios autem mittunt ad Præsidem ciuitatis, petentes alios, qui darent eis auxilium. Ille autem mittit quidem non paruam manum. Mittit Quiriacum quoque fratrem diuini Hieronis.

Impiū Imperatorum edictum.

Cap. 2.

Non vult militare cū impijs.

Circūualatur ab hostibus.

Cum autem illi simul a deessent, nemo erat, qui antrum auderet omninò ingredi, vt qui Hieronis manus pertimescerent. Quiriacus autem cum videret eos in magnam adductos dubitationem, consuluit vt parum recederent, non vi, sed persuasione eum potius capturum pollicitus. Quod cum factum esset, persuadet fratri, vt exeat è spelunca. Quem cum assumpsisset, venit ad suam matrem. Illa autem cum rem audiisset, & quod statim coram Præside condemnandus sistendus erat eius filius, ei circumfusa, valde lachrymabatur, eum solam vitæ vocans consolationem, & baculum senectutis, & recreationem acerbæ viduitatis, & quod sola & absque vllò solatio mox relinquetur, orbata oculis, grauata senectute, oppressa viduitate. Ille verò cum ea, cum qua par est, reuerentia eam amplexus, vbi iussisset valere eos, qui congregati fuerant, cum cognato Victore & duobus fratribus Antonio & Matroniano, magno & intenso studio iter ingressus est Melitinen, vrgentibus militibus, qui missi fuerant ad duendum.

Cap. 3.

Venit Melitinen.

In quodam autem loco, cum aduentasset vespera, diuersati, expectabant auroram. In ipsa verò nocte quidam, candidis vestibus indutus, ei apparet, miti & benigna voce dicens: Ecce, o Hieron, tibi salutem annuncio. Via autem, quam ingrederis, est recta

Cap. 4. Visio offertur ei, illum admodum ante

SURIUS

RVIII

5

- confirmans & mutans. ante te. Non pro Rege verò terreno & gloria, quæ facillimè soluitur, decertabis: sed pro cælesti Rege certamen perages, & mox ad ipsum venies glorificandus. Hæc cum dixisset is, qui conspectus fuerat, & ineffabilem quandam lætitiæ eius animo indidisset, statim recessit. Ille autem surgens lætus, amicis & cognatis, qui cum eo aderant: Nõui, inquit, Dei in me dispensatio nis mysterium, & deceterò prompto & alacri animo viam propositam ingredior. Vnus thesaurus, vna possessio, vnæ diuitiæ, quæ sunt in cælis repositæ. Quæ autem sunt præsentia, nihil iuuant eos qui possident.
- Matth. 16. Quid enim profuerit homini, si totum mundum lucrifecerit, & suæ animæ passus fuerit detrimentum? Nihil est mihi anima preciosius, nihil melius. Sufficit id, quod præterijt meæ vitæ tempus, quod vixi in vanitate. Vado deceterò ad Deum. Vna solum me cruciat sollicitudo, nempe solitudo matris. Illa est enim vidua, & defecta ijs, qui eam sint defensuri: & præterea orbata luce, & quæ iam venit ad extremam ætatem, & me priuatur, qui eram baculus eius senectutis. Sed quoniam propter Christum propero ad mortem, ea ipsi omninò erit curæ, patri orphanorum & iudici viduarum.
- Psal. 67. Cum sic dixisset præclarus ille Hieron, & propter parentis recordationem esset il- lachrymatus, consecit reliquum itineris. Deindè cum venisset Melitinem, includitur in custodia cum alijs, qui erant numero triginta & vnus. Quibus dixit Sanctus: Audite meum consilium amici & fratres. Dicam, quæ sunt vobis futura conducibilia, non in præsentia, sed in futurum. Quocirca ea sunt omninò curæ futura ijs, qui timet Dominum. Annunciatum est edictum, quòd cràs Præfes impius est ijs, qui diij non sunt, oblaturus sacrificium. Si me ergò auditis, despiciamus hoc edictum, & nec simulaera velimus adorare, neque eis omninò offeramus sacrificium. Sacrificemus autem potius sacrificium laudis vero Deo nostro, & ei offeramus preces nostras: vt attendens precationem animarum nostrarum, det vt forti & excelso animo feramus tormenta, quæ sunt nobis inferenda, & finem beatum assequamur. Hæc cum dixisset Sanctus: Verba tua, dixerunt ij, qui simul aderant, tanquam fauus mellis exitierunt dulcia nostro gutturi. Consulisti enim nobis ea, quæ sunt verè vitia atque salutaria. Cum ad Tyrannum autem relata fuisset sanctorum constantia, & quòd imperatorium quidem edictum execrantur, Christianorum verò fidem vehementer amplectuntur. Hæc agrè ferens, & ira commotus, cum in alto sedisset tribunali, & sanctos curasset sistendos: Quis, inquit, dæmonum in infinitam vos actos amentiam, induxit, vt aduersus tantam insurgeretis potentiam, & effecit vt imperatoria decreta despiceretis, & magnos deos non adoraretis? Emoræ mentis effemus, dixerunt martyres, & planè dæmonum ludibrium, si Dei cultum tribueremus lignis & lapidibus, quæ sunt opera manûs humanæ. Nunc autem sapienti ventres ratiocinatione, adoramus Deum vniuersorum, qui cælum & terram verbo suo & spiritu oris sui produxit ex nihilo.
- Constans martyrum responsum. Cum autem quidam ex ijs, qui assisteabant Præfidi, ostendens Hieronem, Hic est, dixisset, qui restitit ijs, qui à te missi sunt, & fecit ea quæ audiuisti: Dux ad ipsum conuersus: Vndè tu es, inquit? Cum autem is dixisset, se esse ortum ex secunda Cappadocum prouincia: & dixisset patriam, dicens se esse Tyaneum: Dux rursus, Tu es, inquit, qui iussis repugnas imperatorijs, & manuum exultas viribus, vt qui malè affecteris à nobis missos milites? Egregius verò Hieron nihil omninò reueritus, (Sciebat enim ipse quoquè dicere cum Dauide: Odio habentes te, Domine, odio habui, & propter inimicos tuos tabescebam) se eum esse confessus est. Præfes autem non tanquam fortitudinem laudans, quod factum fuerat, sed magis vituperans tanquam temeritatè & inobedientiam, in eo quod fuerat constitutum, censuit eum puniendum. Nam quoniam, inquit, stultitia te ad tantam impulit temeritatem, vt imperatoriam despiciens potestatem, & nostri iussus nullam ducas rationem, & ministros nostros claus contundas, manum quæ seruijt menti inceditæ, ab ipso cubito iubeo amputari. Dicto ergò citius factum est, quod iubebatur: alios autem sanctos iubet, vinctos boum neruis, cædi immisericorditer: quod quidem martyribus magis conciliabat lætitiæ, quam dolorem. Multas enim horas fortiter tolerantes, Deo agebant gratias, qui pro sancto nomine dignos censuerit, qui talia subirent supplicia. Quid deinceps est consecutum? Carcer excipit flagella. Verumenimuerò scio, quòd id, quod est dicendum, quomodo tunc factum sanctis, ita nunc auditum afferet dolorem vobis auditoribus. Vnus enim ex socijs certaminis, Victor nomine, quem Sancti cognatum prius
- Cap. 5. Cum 31. socijs ducitur in carcerè.
- Confortat suos socios S. Hieron.
- Cap. 6. Accusatur Hieron apud Ducem.
- Psal. 138.
- Seruitur in martyres.
- Vnus in pœnis deficit.

prius diximus, & ijs, quæ iam præcesserant, plagis emollitus, & inferendarum terrore perturbatus ac concussus, clam accersito Commentariensi, ut eius miseretur, rogabat valde humiliter & immisericorditer, & eximeret nomen suum ex actis, & ipsum dimitteret e custodia, accepta pro eo mercede prædiolo, quod erat Coramis. Ille autem libenter auditis eius precibus, (erat enim ei vicinum id, quod promittebatur) dimittit Victorem e carcere. qui cum noctu effugisset, inuenit salutem plenam extremo interitu, ut qui miser simul damnus acceperit & agri & animæ: illo quidem tradito ei, qui visus est seruare: hæc autem tradita dæmoni. Die autem iam illucescente, cum rem cognouisset Hieron, intolerabili dolore est affectus, & acerbis desiebat lachrymis cognati interitum, dicens: Hei mihi, ô Victor, quid à te factum est? Quam gra-
uis tua negotiatio? Quomodo emisisti animæ interitum? Quid te ipsum tradidisti inimicis? Cur gloriæ coronis prætulisti fugæ dedecus? Cur breui vitam æternam commutasti? Cur breuem recreationem præposuisti lætitiæ, quæ non potest terminari? Quam autem tibi molestiam attulissent mala, quæ afferuntur ab hominibus, si conferantur cum ad æcerbis doloribus, quos es habiturus in manus Dei incidens, & æterno igni gehennæ traditus?

Sic ille defensus, cum satis fuisset lamentatus, vocatis suis cognatis Antonio & Matroniano: Adeste, inquit, vltimam meam audite voluntatem: ut reuerentes, eam perducatis ad effectum. Volo sorori quidem meæ Theotimæ dari possessionem, quam habeo in Pedisa: ut ex ea sibi parans ea, quæ sunt ad victum necessaria, ipsa mei martyrij peragar memoriam. Alia autem omnia, quæ mihi supersunt, dimitto matri propter ipsam viduitatem, quæ cura eget & auxilio: & præterea ad senectutem & cæcitatem. Manum autem meam abscissam ei tradentes, dicite, ut scribat ad magnificentissimum Rusticum, qui Ancyræ administrat rem publicam, ut præbeat domum in Badefana, ut manus mea illic deponatur. Cum Sanctus sic fuisset testatus, quatuor post diebus Præses sedens pro tribunali, accersit eum cum alijs sanctis. Postquam autem multis machinis eorum fortitudinem conatus prostrernere, partim quidem blanditijs, partim verò minis eos tentasset, postremò autem virgis quoque fortiter cecidisset, & eos vidisset penitus immobiles nulli rei cedere, iubet eis amputari capita.

Cum autem educerentur sancti extra ciuitatem, psallebant in via: Beati immaculati in via, qui ambulat in via Domini. Deinde cum venissent ad locum definitum, & genua inclinassent, & Benignè suscipe, ô Christe, animas nostras, dixissent, eis amputata sunt beata capita. Cum Christiani autem noctu eorum corpora sustulissent, sepeliunt honorificè. Antonius verò & Matronianus ad Præsidem accedentes, auri permultum dabant, ut acciperent caput sancti Hieronis. Ille autem, Nisi mihi, inquit, tantum auri dederitis, ut ex æquilibrio capiti respondeat, id vos non accipietis: magni æstimans vir execrandus, sed non recta ratione, caput martyris reuerà longè preciosissimum. Illi autem cum id tanti non possent emere, erant animo perplexi. Sed hoc quidem, ut homines: Deus autem hinc quoque inuenit exitum. Vt enim quidam Senatorius, fidelis & amans martyrum, cui nomen erat Chrysaiphus, cum aurum pro capite expendisset, id accipit à Præsidente: & cum templum extruxisset pulcherrimum, ubi Sancti finem vitæ acceperant, illic hoc sacrum caput honorificè deponit & magnificè.

Auarus autem Præses, ut qui propter Sancti caput tantum lucrificasset, quærebat manum, ex ea quoque, lucrum captans. Sed cum eius voluntatem sensissent boni Antonius & Matronianus, cum intempesta nocte eam sustulissent, fugiunt: & cum in suam venissent ciuitatem, tradunt matri manum charissimi filij, singulatim omnia de sancto ei narrantes. Illa autem cum martyricam illam manum in manibus accepisset, & lachrymas doloris, gaudio contemperasset, eam crebrò subiciebat oculis, deosculabatur, & tanquam totum habens eum, quem desiderabat, circumfundebatur, amplectebatur, nesciebat quid faceret, partim quidem se gaudio, partim autem tristitiæ dispertiens, dicendo: O qualia pro qualibus accepi, ô charissime, ut quæ te quidem emisi viuum & saluum: nunc autem pro toto & viuo solam manum accepi, partem quidam, pro dolor, & breues reliquias: ut magis desceam & habeam stimulum mœroris, ut quæ per eam deducar ad memoriam. Atqui in dolore quidem te peperi infelix, labore autem tealui, sperans te futurum baculum senectutis, ducem imbecillitatis, consolationem animi ægritudinis. Sedenim quid mihi accidit, quæ deducta

Cap. 7.
S. Hieron
cōdit testa-
mentum.

Martyres
caduntur
virgis.

Cap. 8.
Psal. 118.
Caduntur
capite.

En quæsi fe-
cit antiqui-
tas sacras
reliquias.

Cap. 9.
Eccè mater-
ni affectu
erga filium.

SUR IUS

RVII
5